

Maestr'eau

Cathy Suykens, Willemijn van Doorn-Hoekveld en Marleen van Rijswijk reageren

Verzekeren: bezint voor je begint!

Verzekeren van overstromingschade is alleen effectief indien dit wordt gecombineerd met preventieve en mitigerende maatregelen. Verzekeringen moeten passen binnen de nationale context en de omvang van het overstromingsrisico.

In de vorige editie van *Het Waterschap* besprak David Knibbe, voorzitter van het Verbond der Verzekeraars, in diens gastcolumn het Nederlandse systeem van de vergoeding van schade als gevolg van overstromingen. Hij benadrukte dat niet enkel de overheid, maar ook private ondernemingen, in dit geval verzekeraars, en burgers een belangrijke rol hebben in het voorkomen van en omgaan met wateroverlast.

Het Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainability Law van de Universiteit Utrecht heeft in het kader van een Europees onderzoeksprogramma STAR-FLOOD (www.starflood.eu) uitvoerig onderzoek gedaan naar deze thematiek in de periode 2012-2016.

Overstromingsrisicobeheer werd in dit onderzoek onder de loep genomen vanuit een (rechts)vergelijkend perspectief, waarbij Nederland, België, Frankrijk, Polen, Zweden en het Verenigd Koninkrijk onderzocht werden. Overstromingsrisicobeheer werd in het onderzoek ruim opgevat, waarbij werd gefocust op zowel de preventie van overstromingsrisico's in het ruimtelijk spoor, het beschermen tegen en het omgaan met overstromingen als ook het herstel nadat een overstroming zich heeft voorgedaan.

Met betrekking tot dit laatste aspect hebben wij een vergelijkend onderzoek uitgevoerd naar de bestaande

compensatiemechanismen in Nederland, België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Deze landen vertegenwoordigen zowel private compensatiesystemen, publieke mechanismen en hybride vormen. Een belangrijke conclusie uit dit onderzoek is dat deze compensatiemechanismen (zoals verzekeringen) onvoldoende gerelateerd zijn aan maatregelen ter preventie en mitigatie van overstromingen en overstromingsrisico's. Bovendien is er doorgaans niet voldoende bewustwording bij burgers over deze risico's en de maatregelen die zij zelf kunnen nemen. Maatregelen om het bewustzijn te verhogen dienen opgenomen te worden in het bestaand juridisch kader. Een goede manier om dit te doen is de informatieplicht die men in het Vlaamse Gewest kent, waarbij verkopers en verhuurders van onroerende goederen voor een uitgebreide informatieverstrekking over het overstromingsgevoelig karakter van het gebied dienen te zorgen. Daarnaast is het van belang voldoende stimulansen te voorzien voor private partijen om mitigerende maatregelen te nemen voordat de overstroming zich heeft voorgedaan, bijvoorbeeld door te kiezen voor adaptief bouwen en maatregelen om de woning robuuster te maken.

Diezelfde noodzaak bestaat in de herstelfase, na de overstroming, en ziet dan met name op adaptieve heropbouw en retrofitting. In een privaats verzekeringssysteem of een hybride (publiek-privaat) systeem, kunnen deze stimulansen bestaan uit premiereducties wanneer men voorafgaand aan een eventuele overstroming mitigerende maatregelen neemt en toelagen specifiek gericht op veerkrachtig herstel van wonin-

gen na een overstroming. In het kader van een exclusief publiek compensatiemechanisme (zoals Nederland dat kent), kan worden gedacht aan het opleggen van voorwaarden gerelateerd aan het nemen van adaptieve maatregelen bij de verstrekking van vergoedingen. In beide gevallen dient ervoor te worden gezorgd dat de toepasselijke bouwregelgeving voldoende voorziet in eisen met betrekking tot het adaptief (her)bouwen. Grondige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling tussen waterbeheerders en verzekeraars spelen hierbij een belangrijke rol. In Nederland lijkt ons een systeem van verzekering op basis van solidariteit, zoals bestaat in Frankrijk, echter moeilijk realiseerbaar, gelet op onder andere de zeer grote verschillen met betrekking tot de graad van overstromingsgevoeligheid.

Compensatiemechanismen, ongeacht hun publiek of privaat karakter, kunnen een potentieel belangrijke rol spelen in het voorkomen van en omgaan met overstromingen. Deze opportuniteiten zijn op de dag van vandaag echter onderbenut. Belangrijke conclusie uit ons onderzoek is dat een compensatiemechanisme, zoals een verzekeringssysteem, op zich niet voldoende is om een grotere graad van bewustwording te creëren. Dit mechanisme dient steeds consistent verbonden te worden met andere instrumenten in de context van het waterbeleid, zoals de informatieplicht en actuele risicoplannen.

Compensatiemechanismen die bewerkstelligen dat zowel voorafgaand aan een eventuele overstroming als nadat een overstroming zich heeft voorgedaan preventieve en mitigerende maatregelen worden genomen verdienen naar ons oordeel de voorkeur.

Auteurs zijn allen verbonden aan het Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainability Law en werkten als onderzoekers mee aan het EU STAR-FLOOD project over overstromingsrisicobeheer. De leerstoel van Van Rijswijk wordt financieel ondersteund door de Stichting Schilthuisfonds